cleſia cũ ſuis cõditionibꝰ ſiue ꝓprietatibꝰ. Intentio ꝓphe-
te eſt in adam deformatos: oſtẽdere reformatos in xp̃o p
fidẽ decẽ priorũ chordarũ ꝛ p operationẽ poſteriorũ. Mo
dus agendi talis eſt paucus eſt in vbis: multus in ſenten
tia: qñq; loquẽs de capite p ſe: ꝛ hoc tribus modis. modo
ſm diuinitatẽ. mõ ſm hũanitatẽ. mõ ſm trãſumptionẽ at
tribuẽs capiti qd̾ eſt membrorũ. qñq; loquit̃ de mẽbris p
ſe. nũc de apl̃is: nũc de martyribus: nũc de cõfeſſoribꝰ: nũc
de virginibus: nũc de anachoritis: nũc de p̃latis: nũc de cõ
tinẽtibus: nũc de cõiugatis: nũc de bonis: nũc de malis: qñ

F
Liber pſalmorũ qualiter diuiditur in tres partes vel quiquagenas ſcd͂m triplicẽ ſtatũ hominũ

q; loquit̃ ſimul de capite ꝛ de mẽbris. Partitus eſt liber
iſte in tres ptes. i. in tres quiquagenas ſm triplicẽ ſtatum
hominũ: oĩe eñ genus hoĩm hic paſcit̃ ꝛ docet̃. In pri-
ma quiquagena paſcunt̃ incipiẽtes pane ordeaceo. In
ſecũda proficiẽtes pane triticeo. In tertia pfecti ſiue pue
niẽtes pane ſimilagineo. Primus panis eſt iumentorũ: ſe
cũdus hominũ: tertius angelorũ. Diuidit̃ etiã in quinq;
diſtinctiões: ſed tñ vnus eſt liber ꝓpter finis ꝛ intentionis
ꝛ materie vnitatẽ. Vñ Auguſti. in triplicato aũt quinqua
genario triplicis peccati remiſſio. i. cordis oris ꝛ operis: ꝛ
ipſa trinitatis vnitas deſignat̃ q̃ totũ hoc opat̃. Sunt aũt
verſus bis mille ducenti ſex: in quo nũero triplex pfectio
demonſtrat̃. Prima eſt ſenarij q̃ ptinet ad penitẽtes. Se-
cũda centenarij q̃ ptinet ad proficientes. Tertia eſt mille
narij q̃ ptinet ad pueniẽtes: binariꝰ geminã ſignificat cha

Verſus.

ritatẽ q̃ totũ informat. vnde dr̃ in verſu. Tres qnquage-
nos cãtat dauid ordine pſalmos. Verſus bis mille bis cẽ
tum ſex canit ille. Ut ſis pfectus gemino formatus amo-
re: incipiẽdo: progrediendo: puen iendo. Titulus talis eſt

Titulus libri.

Incipit liber hymnorũ ſiue pſalmoꝝ ſiue ſoliloquioꝝ: cu-
ius cõpoſitionẽ ꝛ rationẽ diximus in ꝓhemio. Vñ notan
dũ ꝙ ſicut in tabernaculo moyſi duplex fuit tẽtoriũ. Unũ
in introitu atrij: p quẽ erat ingreſſus ad tabernaculũ. Ali-
ud in introitu tabernaculi p quem erat ingreſſus in taber
naculũ ꝛ vtrunq; qttuor colorib ꝰ textũ vt dr̃ Exo. xxxviij.
ita ad hũc modũ compoſitor huiꝰ libri duplex fecit prohe
miũ quaſi duplicẽ ingreſſum: vnũ ad librũ: ꝛ aliũ in librũ:
ꝛ vtrunq; cõtinet in ſe quattuor qſi quattuor coloribꝰ di-
ſtinguat̃. Primũ prohemiũ qd̾ eſt ingreſſus ad librũ cõti
net cauſam nois. i. quare liber iſte pſalteriũ vel ſoliloquiũ
dicat̃ ꝛ rationẽ quantitatis. i. quare tot pſalmos. i. cl. cõti
neat. ꝛ cauſam diſtinctõnis. i. quare in tres quiquagenas
diſtinguat̃ ꝛ cauſam freq̃ntatiõis. i. quare plus ceteris ꝓ
phetijs ꝓphetia dauid in eccleſia frequentet̃. Et dr̃ prohe
miũ illud ingreſſus ad librũ nõ in librũ. quia his cognitis
parũ de ſenſu ꝛ cõtinentia libri nobis aperit̃. Secundũ ꝓ
hemiũ quod eſt ingreſſus in librũ ſimiliter continet quat-
tuor. ſ. titulũ materiã intentionẽ ꝛ modũ agendi: ꝛ hic di-
cit̃ ingreſſus in librũ: q2 his cognitis ea q̃ in libro ſunt ali-

G
Dauid q̃re nõ cõputatur inter ꝓphetas apud hebreos.

quatenus eluceſcunt. Sed oritur queſtio cũ Dauid dicat̃
ꝛ ſit eximius ꝓphetarũ quare apud hebreos nõ inter pro-
phetas ſed inter agiographa cõputet̃. hebrei ſiquidẽ bibli
am diuidũt in tres partes. ſ. in legẽ: ꝓphetas: agiographa.
Legẽ dicunt. v. libros moyſi. ꝓphetas. viij. ſ. Joſue. Iudi-
cũ. Samuel. i. duos p̃mos regũ Malachiam. i. duos vlti
mos regũ. Eſa. Hiere. Ezech. xij. ꝓphetas. Agiographa. ſ.
Job. Paralyp. Pſalteriũ. Eſdram. Heſter. tres libros ſa
lomonis. Dañ. oẽs alios libros vocãt apocripha Thobi
am Judith: Eccleſiaſticũ: Sapientiã: Machabeos. Ad
hoc ſciendũ ꝙ ꝓpheta pluribus modis dicit̃. ſ. inſpiratiõe
officio cõſuetudine. Propheta inſpiratione dicit̃ cui deus
inſpirando reuelat ſecreta ſeu futura. ſic Dañ. ſic Dauid
ſic Eſa. ꝛ Hiere. fuerũt prophete. Officio propheta eſt cui
fit reuelatio futurorũ ꝛ mittitur ad predicandũ illa futu-
ra ſibi diuinitus reuelata. hoc modo non fuit Dauid aut
Daniel ꝓpheta: quia neuter miſſus fuit ad p̄dicandũ po-
pulo futura. Cõſuetudine ꝓpheta dicit̃ qui hꝫ vſum ꝛ cõ-
ſuetudinẽ: ſcd͂m ꝙ Amos excuſando ſe dicit. vij. ca. Nõ
ſum ꝓpheta. i. non habeo vſum ꝛ conſuetudinẽ p̄dicandi
licꝫ haberet officiũ ꝛ inſpirationẽ: q2 igit̃ Dauid ꝛ Dañ.
non habuerũt officiũ predicandi: ideo apud hebreos non
ponuntur inter prophetas. His viſis quia triplex genus

hominũ hic reficiendum eſt: ꝛ ideo triplex panis neceſſari
us eſt: vtamur conſilio ſaluatoris ꝛ eamus ad amicũ ꝛ di
camus ei. Amice accomoda mihi tres panes quia amicꝰ
meus venit de via ꝛ nõ habeo qd̾ ponã ante ipſum. Lu.
xj. quia certe ducentorũ denariorũ panes non ſufficerent
his vt vnuſquiſq; modicũ quid accipiat Joh. vj. ſed ipſe
qui in fractione panis cognitus eſt Lu. vlti. qui de quinq;
panibus ꝛ duobus piſcibus. i. lege ꝓphetia ꝛ pſalmis q̃n-
q; milia hominũ ſatiauit. Joh. vj. Frangat nobis panem
iſtũ dauiticum vt cognoſcatur a nobis ꝛ multiplicetur vt
ſatiemur ab ip̃o: ꝛ ſic ſplendidũ in panibus benedicent la
bia multorũ vt dicit̃ Eccli. xxxj. i. ipſum dei filiũ qui doctri
nã. q. prophetiã effundit Eccli. xxiiij. Cui eſt omnis laus ꝛ
gloria in ſecula ſeculorum Amen.

¶ Explicit prohemiũ feliciter.

¶ Pſalmus primus feliciter incipit. Pſ. i. ꝓ. p̃mus.

BEatus vir qui nõ
abijt in conſilio impio-
rum: et in via peccato-
rum nõ ſtetit: et in cathe
dra peſtilentie nõ ſedit.

¶ Pſalmus iſte titulum nõ ha-
bet: quia titulus eius non ponit̃
in prologo. ſ. libri ſoliloquiorum
non eſt nec inuenitur in hebraica veritate. Pſalmus iſte
titulus eſt huius libri: ꝛ ideo dicitur infra In capite libri
ſcriptum eſt de me ꝛc̃. Intentio prophete eſt vt informet
nos deo: hoc aũt fit per virtutes quarum finis eſt beatitu

A
Nõ ſex q̃ faciũt hominẽ beatum.

do: ideo a beatitudine incipiẽs dicit (Beatus vir ꝛc̃) Be
atitudo aũt conſiſtit in ſex. Primo in immunitate a pecca
to triplici. ſ. operis (qui non abijt) operando (in conſilio
impiorũ) cordis (ꝛ in via peccatorũ non ſtetit) oris (et in
cathedra peſtilentie nõ ſedit) Secundũ eſt bona volũtas
(ſed in lege domini volũtas eius) Tertiũ eſt meditatio le
gis diuine (ꝛ in lege eius meditabit̃) continue ſcꝫ (die ac
nocte). Quartũ eſt bona operatio (Et erit tanq̃ꝫ lignum
quod plantatũ eſt ſecus decurſus aquarum) ſed quia ni-
hil valet opus ſine diſcretione. addit (quod fructũ ſuũ da
bit in tempore ſuo) Quintũ eſt bona locutio (ꝛ foliũ eius
nõ defluet) id eſt verbũ nõ deorſum fluet. Sextum eſt per
ſeuerantia (ꝛ omia quecunq; faciet ſemp proſperabunt̃)
per pſeuerantiam ꝛ profectũ. Eſt autẽ beatitudo vie ꝛ pa
trie. vie ſiniſtre ꝛ dextere: ſiniſtre affluentia temporalium.
pſal. Beatũ dixerunt populũ cui hec ſunt. Dextere. ſ. gra-
tuita Math. v. Beati pauperes ſpũ. Beatitudo patrie:

B
Decẽ q̃ reqrũtur ad btitudinẽ cõſeq̃ndã

vt Luc. xiiij. Beatus qui comederit panem in regno dei.
Ad hanc ſcilicꝫ beatitudinem exigunt̃ decem que hic ha-
bent̃ in ordine.
¶ Uitare pctm̃ futurũ ibi: (q̃ nõ abijt in cõſilio impiorũ.
¶ Plãgere pctm̃ p̄teritũ ibi (in via peccatorum nõ ſtetit.
¶ Non publicare peccatũ preſens: ibi (in cathedra peſti-
lentie nõ ſedit.
¶ Uelle bonũ ibi: (in lege dñi volũtas eius.
¶ Scire bonũ ibi: (meditabit̃ die ac nocte.
¶ Poſſe ibi: (erit tanq̃ꝫ lig. qd̾ plã. eſt ſe. de. aqua.) gre.
¶ Opere exequi ibi: (fructũ ſuũ dabit.
¶ Diſcretio ibi: (in tempore ſuo.
¶ Modeſtia verborũ ibi: (foliũ eius nõ defluet.
¶ Patiẽtia ibi: (oĩa quecunq; faciet ſemp proſperabunt̃.
quia per patientiam etiam aduerſa reputant̃ proſpera.

C
Nota ſtatus penitẽtiũ proficiẽtium ꝛ pfectorũ.

Item quia pſalmus iſte eſt titulus huiꝰ libri totius: ideo
hic oſtendunt̃ tria de q̃bus agit̃ in hoc libro. ſcꝫ ſtatus pe
nitentiũ: ſtatus profitientiũ: ſtatus perfectorum. Status
penitentiũ notatur ibi (Beatus vir ꝛc̃.) et quia dicit Gre
gorius. In penitentia duo ſunt neceſſaria. ſcꝫ cõmittẽda
relinquere: ꝛ commiſſa deflere. Penitentia eñi vt ait Gre
gorius. eſt commiſſa flere: et flendo non amplius cõmit-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tere:ideo dicit: (Btūs vir q̄ nō abijt) a deo in regionem diſſimilitudinis: peccata pctīs addendo. Hiere. ij. Q̄ꝫ vilis facta es nimis iterās vias tuas (in cōſilio) .i. ad cōſilium (impioꝝ) hic ſuggerentiū. De q̄bus Iob. xxj. Cōſiliū impioꝝ lōge ſit a me. hic eſt q̄ſtum ad illud Greg. flenda nō amplius cōmittere: ſ; hoc nō ſufficit ſi in his q̄ cōmiſit remaneat. Vn̄ hic remouet ſubdens: (et in via pec.) quam iā intrauerat (nō ſtetit) ſed ꝑ penitentiā reuerſus eſt. hoc eſt illud Greg. cōmiſſa flere. Q̄ꝫ manifeſtat cōformādo voluntatē ſuā voluntati diuine. Vn̄ ſequit̄: (Sed in le. do. vo. eius.) Secūdus eſt eſt ꝓficientiū ſtatus: q̄ notat̄ ibi: (Et erit tanq̄ꝫ lig. qḋ plan. ⁊c̄.) qḋ .ſ. ſp creſcit dū in vigore iuuētutis. Terciꝰ ſtatꝰ eſt ꝑfectioꝝ: q̄ notat̄ ibi: (Et folium eius nō de defluet.) q2 vt dr̄. Iaco. iij. Si q̄s in verbo non offendit: hic ꝑfectꝰ eſt vir. Agit etiā in h̄ libro de pena malorū ⁊ glīa bonoꝝ: ⁊ remouet a malis ſtatū p̄mū. Iō dicit: (Nō ſic impij nō ſic) q2 mali nō fugiūt cōſortia maloꝝ: nec cōformāt volūtatē ſuā volūtati diuine. Itē remouet a malis ſtatū ꝓficientiū cū dicit (ſ; tanq̄ꝫ puluis) qui ſterilis eſt (quē ꝓie. ven. a fa. ter.) ecce incōſtantia ꝯ pſeuerantiā. Itē remouet a malis ſtatū pfectoꝝ: (Ideo nō reſurgūt impij in iu.) Sap̄. iij. Iudicabūt ſcti nationes ⁊c̄. ſuple nō impij. j. Coꝝ. ij. Spūalis hō iudicat oīa: ⁊ ipſe a nemine iudicatur. Ad vltimuꝫ ponit cauſam glorificatōnis bonoꝝ ibi: (q̄m̄ nouit dn̄s) .i. approbauit (viam iuſtoꝝ) Primo ponit cām dānatiōis maloꝝ (et iter impioꝝ peribit) .ſ. q2 viā eoꝝ nō nouit .i. nō approbauit dn̄s. Et notādū ꝙ tripliciť exponiť pſalmꝰ iſte ad lr̄am de iudeis qui ꝯtra volūtatē dei deſcēderūt in egyptū. Hiere. xliij. Itē allegorice exponiť de xp̄o: moraliť vō de viro iuſto. De p̄mo ergo dicit (Btūs vir ⁊c̄. in cōſilio impioꝝ) iudeoꝝ q̄ deſcenderunt in egyptū. Eſa. xxx. Ve filij deſertores dicit dn̄s vt faciatis ꝯſiliū ⁊ nō ex me: q̄ ambu. vt deſcen. i egyptū: ſunt illoꝝ tria genera. Quidā eñ ex eis deſcenderūt in egyptū ⁊ ibi manſerūt: quidā deſcēderūt ⁊ redierūt: q̄dam alios intrare coegerūt. Primū remouet a iuſtis ibi: (qui nō abijt) Secūdū ibi: (nō ſtetit.) Terciū ibi: (nō ſedit) tales accreuerūt legi dei. Vnde dicit (Et in lege ⁊c̄.) Deut. xvij. Nō multiplicabit ſibi eq̄s: nec reducet pplm̄ in egyptū (Et erit tanq̄ꝫ lig. ⁊c̄.) Vn̄ ad lr̄am de illis q̄ deſcenderūt in egyptū dicit Hiere. xvij. Maledictꝰ q̄ confidit i hoīe ⁊ ponit carnē brachiū ſuū (foliū eiꝰ nō defluet.) id eſt quecūq̄ꝫ dicta fuerūt de talibꝰ: nō erūt irrita. Allegorice exponiť h̄ de xp̄o (Btūs vir ⁊c̄.) ⁊ iuſtū eſt vt de ip̄o incipiat liber iſte: ⁊ in ipſo termineť ibi: Ois ſpūs laudet dn̄m. Ipſe eñ eſt principiū ⁊ finis: Apocal̄. p̄ vltio. Ego ſum alpha ⁊ o: Et cōmendat eū ꝓpheta tripliciter. Primo vt imperatorē ibi: (Btūs vir ⁊c̄.) Secundo vt viatorē ibi: (⁊ in via pctōꝝ nō ſte.) Tercio vt doctorē ibi: (⁊ in cathedra peſti. nō ſe.) Cōmendauit eum de tribus. ſcꝫ a ſcientia: a bona vita: a doctrina. De p̄mo dicit: (ſ; in lege ⁊c̄.) De ſecūdo (Et erit tanq̄ꝫ lig.) De tercio dicit (et folium eius.) De primo. Prouer. xxix. Princeps q̄ libenter audit verba mēdacij oēs miniſtros habet impios. Pſal̄. Nō habitabit in me. do. me. qui fa. ſup. Eccli. x. Scd̄m iudicē populi: ſic ⁊ miniſtri eius. ij. Reg. viij. Dn̄i iudicium ioſaphat erat cōſiliariꝰ Dauid. De hoc Bern̄. ad eugenium papā. Nō dico ſanū dolentē latera. de ſcd̄o dicit̄: (in via pctōꝝ non ſte.) ſicut illi de q̄bus Exod̄. xv. Fiant immobiles quaſi lapis do. tran. po. t. do. ⁊c̄. Xp̄s autē in hac via nō ſtetit. Pſal̄. Exultauit vt gygas ad currenduꝫ viā Hiere. xiiij. Quare quaſi colonus futurus es in terra: et quaſi viator ⁊c̄. De tercio (Et in cathedra peſti.) vel derſorū alia littera (non ſedit) Mar. j. Erat docens. i. poteſtatem habēs: non ſicut ſcribe et phariſei. ⁊ p̄hi. Hiere. ij. Dabo vobis paſtores iuxta coꝛ meū: et paſcent vos ſcientia ⁊ doctrina. Et dicit̄ cathedra peſtil̄. tribus modis. Errorem docēdo vt heretici. Ad malū incitando vt falſi xp̄iani. Malū exemplū p̄bendo: vt mali p̄lati. de hoc. Hier. lj. Ecce ego ad te mons peſtifer qui coꝛrumpis vniuerſaꝫ terram. et extendā manū meā ſuper te: ſicut in pſal. extendit mañ. ſu. in retribuendo. Apocal̄. ix. Aſcendit fumꝰ puteī: ſicut fumus foꝛnacis magne ⁊ obſcuratꝰ eſt ſol ⁊ aer.

D
Ad litterā de iudeis.

E
Allegorice de chriſto.

F
De cathedra peſtilētie dr̄ tribus mōis.

Sed in lege domini volūtas eius: ⁊ in lege eius meditabiť die ac nocte. 2

Hic vt dictum eſt cōmendatur a tribus. ſcꝫ ſcientia: vita: doctrina. a ſcientia ibi: Sꝫ in lege. Deutero. xvij. Poſt q̄ꝫ ſederit in ſolio regni ſui deſcribet ſibi deuteronomiū legis huius in volumine. hic eſt cōtra prelatos noſtros. ij. Paralyp̄. xxiij. Dederūt in manu eius tenendā legem et conſtituerūt eū regem (⁊ in lege eius) Prouer. viij. Beatus qui audit me ⁊ vigilat ad foꝛes meas quotidie (meditabiť) Eccli. xiiij. Beatus vir q̄ in ſapientia moꝛabiť: et in iuſticia meditabiť: et in ſenſu cogitabit circumſpec. dei (die ac nocte) in proſperitate ⁊ in aduerſitate Eſaie. xxj. Si queritis querite.

Et erit tanq̄ꝫ lignū qḋ plantatū eſt ſecus decurſus aquarum: quod fructum ſuū dabit in tempoꝛe ſuo. 3

Hic cōmendať a bona vita: lignū cognoſciť ꝑ fructificationē: ſed anteq̄ꝫ ferat fructū opoꝛtet ꝙ plātetur: plātatus autē fuit filius dei quando vnitus eſt humane nature Iaco. j. In manſuetudine ſuſcipite inſitum verbū qḋ poteſt ſaluare aīas veſtras: ⁊ ſic fructificauit. Prouer. iij. Lignū vite eſt his qui apprehenderint eam .i. ſapientiam Apocal̄. ij. Qui vicerit dabo ei de ligno vite. Ezech. xvij. Tenerū diſtringā ⁊ plantabo ſuꝑ montē excelſum ⁊ eminentē .ſ. beatā virginē (quo fructū ſuuꝫ) .i. carnē eſibilem (dabit) in cena. Hunc fructum folia preceſſerūt. ſcilicet agnus: quia legalia preceſſerunt ſacramenta noue legis. Eſaie. iiij. ⁊ fructus terre ſublimis: vel fructū miſſionē ſpiritusſancti. Iohā. xv. Niſi ego abiero ⁊c̄. (in tempoꝛe) .ſ. paſſionis. Moraliter exponiť de viro iuſto (Beatus vir ⁊c̄.). (Impioꝛum) trium inimicoꝝ noſtroꝛum: mundi carnis: ⁊ demonis. Conſiliū carnis eſt querere voluptates Eccli. xviij. Si preſtes anime tue cōcupiſcentias ſuas faciet te in gaudium inimicis tuis. Hoc eſt cōſilium ſenū contra ſuſannā. Dañ. xiij. Cōmiſcere nobiſcuꝫ: per ſuſannam que lauabat ſe in pomerio: ſignificať anima fidelis. que in ardoꝛe penitentie ſe lauat: ſenes ſunt caro ⁊ ſenſualitas que dicitur ſenes ab effectu: hoc eſt conſilium vagaonis Iudith. xij. Dixit holofernes ad vagaonē eunuchum. Vade ⁊ ſuade hebreā illam vt conſentiat habitare mecū. et poſt ſubdiť. Intrauit vagao ad Iudith ⁊ dixit. Non vereať bona puella intrare ad dominū meum. Holofernes interpretať infirmans vitulū ſaginatū: et ſignificat dyabolum q̄ ſaginatos pinguedine charitatis infirmat. Vagao interpretať ip̄a vallis eſtuans: ⁊ ſignificat carnē eſtuantem. Iudith interpretať confitens vel gloꝛificans: et ſignificat ſpiritum Pſal̄. Omis ſpūs lau. dn̄m. Item conſiliū mundi eſt multiplicare diuitias: ſpoliare innoxios: vindicare iniurias ꝓprias: de hoc. iij. Regū. xij. de conſilio adoleſcentium. Geñ. penul̄. In conſiliū eoꝝ non veniat anima mea. Item conſiliū dyaboli eſt appetere dignitates hoc eſt cōſiliū achitophel. ij. Reg. xvij. Et interpretať ruina fratris. Ecclīaſti. xxxvij. a conſiliario malo ſerua animā tuā. Eccli. xxiij. Domine pater domiatoꝛ vite mee: ne derelinquas me in cogitatu et conſilio illoꝝ: propter hoc ergo dicit: (Beatus vir qui nō abijt in conſilio impioꝝ) ſequiť. (et in via peccatoꝛum non ſtetit (De hac via dicitur in Eccleſi. xxj. Via peccantium complantata eſt lapidibus: et in finem illoꝝ inferi et tenebre ⁊ pene: Sap̄. v. Laſſati ſumus in via iniq̄tatis: ⁊ in pſal̄. Fiat via illoꝛum tenebre ⁊ lubꝛicum. Grego. in moꝛalibus. Via peccatoꝛuꝫ tenebroſa eſt ⁊ lubꝛica: vt .ſ. per tenebras quo ire debeant non videant: ⁊ ſi videant in via ꝓpter lubꝛicū ſtare non valeant (et in cathedra peſti. non ſe.) Ad litteram peſtilentia eſt herbarū coꝛruptio que totum gregem paſcentem coꝛrumpit ⁊ contaminat: et ſignificat malum exemplū: malam doctrinā: prauū iudiciuꝫ. In cathedra ergo peſtilentie ſedent mali prelati: doctores falſi: iudices iniqui. De malis prelatis prauū exemplū prebentibus. Math. xxiij. a. Sup cathedrā Moy. Sederunt ſcri

Moraliť
G
Cōſiliū carnis mundi et dyaboli.

H
Prelati doctores falſi et iudices iniqui qualiter dicuntur ſcelere

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in cathedra peſtilentie. be ⁊ phariſei. Omnia quecunqꝫ dixerint vobis ſeruate et
facite. Secundũ vo opera eoꝝ nolite facere. Et Oſee. v.
Laqueus facti eſtis ſpeculationi: et ſicut rethe expanſum
ſuper thaboꝛ. De falſis doctoꝛibus. Ezech. xiij. Erit ma-
nus mea. id eſt vindicta ait dominus ſuper prophetas q̃
vident vana ⁊ diuinant mendaciũ: in conſilio populi mei
non erunt: et in ſcriptura populi mei nõ ſcribentur: nec in
terra iſrael ingredient̃. et ſcietis q2 ego dominus eo q2 de
ceperunt populũ meum. et Eſaie. ix. Diſperdet dominus
ab iſrael caput ⁊ caudam lõgeuus ⁊ honoꝛabilis ipſe eſt
caput et propheta docens mendacium ipſe cauda. Et de
iniquis iudicibus: Ezech. xiij. Violabant me ad populuz
meũ propter pugillum oꝛdei ⁊ fragmentũ panis: vt inter
ficerent animas que non moꝛiunt̃: ⁊ viuificarent animas
que nõ viuunt. Dañ. xiij. Egreſſa eſt iniquitas de Baby-
lone: a ſenioꝛibus iudicibus qui videbant̃ regere popu-
lum de hijs tribus dicitur Mich. iij. Principes eius in
muneribus iudicabant: ſacerdotes eius in mercede do
cebant: et prophete eius in pecunia diuinabant. (Sed
in lege domini volũ. eius) vt velit quid ſcriptum eſt in ea
et quod prohibitum eſt nõ velit. (et in lege eius meditabi
tur die ac nocte) vt ſit animal ruminãs quod ſolũ mun-
dũ erat in lege: Leuit̃. xj. (Et erit tanqꝫ lignũ qd̃ plantatũ
eſt ſe. decur. aquarũ) gratiarũ lachrymarũ. Eſa. vj. erit in
oſtenſione ſicut therebintus. Iob. xxix. Radix mea aper-
ta eſt ſecus aquas. Iob. viij. Nunquid viuere poteſt ſcir-
pus abſqꝫ humoꝛe: aut creſcere carectum ſine aqua:
ſed quia creſcens ſic in virtutibus debet etiam fructifica-
re in operibus. Ideo ſequit̃: (quod fructũ) boni operis:
Math. iij. Omnis arboꝛ que non facit fructũ bonum ex-
cidetur. Nota ſingula verba fructuz: non ſolũ germen co
gitationis: aut floꝛem propoſiti: aut folia verboꝝ (ſuum)
in ſe. ſcꝫ non tm̃ in alijs. Math. xvj. Quid prodeſt homi ſi
vniuerſum mundũ lucretur: anime vo ſue detrimentũ pa
tiatur. Eſa. lxvj. Si ego qui generationem cunctis tribuo
ſterilis ero. (dabit) voluntarie faciet non coacte. ij. Coꝛ.
ix. Non ex triſticia: aut ex neceſſitate. Hylarem em̃ dato-
rem diligit deus: Math. x. Gratis accepiſtis ⁊c̃. (in tem-
poꝛe ſuo) tempus vniuſcuiuſqꝫ ad operandum eſt pñſens
vita. Iohã. ix. Me opoꝛtet operari opera eius qui miſit
me donec dies eſt: venit nox quãdo nemo poteſt operari.
Eccleſiaſtes. ix. Quodcũqꝫ poteſt facere manus tua inſtã
ter operare: quia nec opus: nec ratio: nec ſcientia: nec ſapi
entia erunt apud inferos quo tu properas. Tunc em̃ nõ
erit tempus dandi: ſed tempus recipiendi. ij. Coꝛinth. v.
Omẽs nos manifeſtari opoꝛtet ante tribunal iudicis: vt
referat vnuſquiſqꝫ propria coꝛpoꝛis prout geſſit: ſiue bo-
nũ ſiue maluz. Dicit enim dominus in pſal'. Cum accepe
ro tempus ego iuſticias iudicabo: Eccli. xx. Ex oꝛe fatui
reprobabit̃ parabola. Non em̃ dicit illã in tempoꝛe ſuo.
vel poteſt dici: (dabit fructũ ſuũ tempoꝛe ſuo) cõtra ypo
critas q̃ non dant opera ſed vendunt ꝓ precio humane lau
dis: Math. x. Amen dico vobis. Receperũt mercedẽ ſu-
am (et in tempoꝛe) non (ſuo): quia modo nõ eſt tempus
recipiendi: vt diximus ſed dandi Eccli. xx. Hodie fenerat
quis ⁊ cras expetit: odibilis eſt homo huius.

4 ❡ Et foliũ eius non defluet: et omnia que-
cunqꝫ faciet proſperabuntur.

Allegorice de chriſto. ❡ Iſtud allegoꝛice exponitur de chriſto (foliuz eius). id
eſt verbũ (non defluet). i. non cadet a veritate per menda
cium. Iohã. xvij. Sermo tuus veritas eſt. Itẽ nec ab vti
litate. Ezech. xlvij. Non defluet foliũ eius. i. verbũ ⁊ fru-
ctus eius nõ deficient. id eſt vtilitas. Ibidẽ: fructus eius
in cibũ: et folia in medicinã. Itez nec a neceſſitate. Unde
de illo poterat dici illud Samuel'. j. Regũ. iij. Nõ cecidit
ex verbis eius in terraz. Item nec a virtute vel efficacia.
Eſa. lv. Verbũ quod egredietur de oꝛe meo nõ reuertet̃ ad
me vacuũ. Item nec ab intentione pſal'. Que procedunt
de labijs meis non fa. ir. (⁊ oĩa q̃cunqꝫ faciet ꝓſpe.) Con
tra. Hiere. xv. Ve mihi mater mea: vt quid genuiſti me vi
rum rixe: virũ diſcoꝛdie in vniuerſa terra. ergo ipſe fuit in
aduerſitate: nõ ergo quecunqꝫ faciet ꝓſperabunt̃. Solu-
tio huius habet̃ in Eſa. lv. Proſperabit̃ in omnibus ad q̃
miſi illum. ſcꝫ ad redimendũ genus humanũ patiẽdo tri- Moralit̃.
bulationes. Item ſimiliter exponit̃ moꝛaliter de viro iu-
ſto. (et folium eius) id eſt verbũ (non defluet) id eſt non
erit ocioſum. Grego. ocioſum eſt verbũ quod caret aut ra
tione iuſte neceſſitatis: aut intentione pie vtilitatis ſic er-
go (non defluet) ſed erit alijs vtile. vnde Ezech. xlvij. fru
ctus eius erit in cibũ. id eſt bona opera: ⁊ folia eius. i. ver-
ba ad medicinã. Et nota q2 in quibuſdaz defluũt fructus
id eſt opera ⁊ folia. i. verba. ſcꝫ in malis. Iohã. iij. Qui de
terra eſt ⁊c̃. Eſaie. xxix. Humiliaberis de terra loqueris.
In quibuſdã vo fructus ⁊ non folia. ſcꝫ theologis. Item
folia nõ defluunt in eſtate: ſed in hyeme: ſic ⁊ multi ſunt q̃
bona verba habent in proſperitate ſed mala et defluẽtia
in aduerſitate (et oĩa quecunqꝫ fa.) ecce fructus (proſpe- J
rabũtur) Ad Roma. viij. Scimus quoniã diligentib⁹ de Qualit̃ cõ
um omnia cooperãtur in bonum his qui ſm̃ propoſituz ditiões be
vocati ſunt ſancti. Poſſunt h̃ que hic dicũt̃ de bono viro atiuiri que
concoꝛdare de eis que dicunt̃ Math. Beati paupes ⁊c̃. tãgunt̃ in
Pauperes ſpiritu. hoc eſt (Beatus vir qui nõ abijt in cõ hoc pſal'.
ſilio impio.) Dicentiũ Prouerb. j. Omnẽ precioſam ſub conueniũt
ſtantiam reperiemus: implebim⁹ domos noſtras ſpolijs cũ beatitu
Soꝛtem mitte nobiſcũ ⁊c̃. Mites qui libenter dimittunt dinib⁹ euã
iniurias hoc eſt (in via peccatoꝝ non ſtetit) Non em̃ exi gelij.
re poteſt de via peccatoꝝ qui non dimittit. Math. vj. ſi
non dimiſeritis ⁊c̃. Eccliaſt. xxviij. Relinque ꝓximo tuo
nocenti te. et tunc deprecanti tibi peccata ſoluentur. Qui
lugent. h̃ eſt (et in cathedra peſtilẽtie nõ ſedit:) ſm̃ gloſaz
id eſt nõ dedit alijs exemplũ peccandi ⁊ penitentie lugen
di peccata. Qui eſuriunt ⁊ ſitiũt iuſticiã. hoc eſt ſed in le-
ge dñi volũ. eius quantũ ad affectũ eſurientez. (et in lege
eius medita) quantum ad intellectum ſcientem. Miſeri-
coꝛdes. hoc eſt (tanqꝫ lig. qd̃ plañ. ẽ ſec. decurſus aquaꝝ)
Mũdo coꝛde. hoc eſt qd̃ fructũ ſuũ dabit in tp̃e ſuo. bo-
nus homo de theſauro. ſ. coꝛdis ꝓfert bona. Math. xij.
Item Math. vj. Si oculus tuus. i. intentio coꝛdis fuerit
ſimplex: totũ coꝛpus tuũ lucidum erit. id eſt opus. Paci-
fici. h̃ eſt (⁊ foliũ ei⁹). i. verbũ (nõ defluet) Prouer. xvij.
Qui dimittit aquã caput ẽ iurgioꝝ. Iaco. iij. Lingua mo
dicũ membꝛũ eſt ⁊ magna exaltat. Qui perſecutionẽ pati
unt̃ ⁊c̃. hoc eſt (omnia q̃cunqꝫ fa. proſpe.) ꝑ patientiaz: q̃
facit aduerſa proſpera. Actu. v. Ibãt apl̃i gaudentes ⁊c̃.

5 ❡ Nõ ſic impij nõ ſic: ſed tanqꝫ puluis quẽ
proijcit ventus a facie terre.

K

❡ Secũda particio huius pſalmi ſupra oſtendit que faci Tria q̃ fa-
unt hominẽ beatum. Hic autẽ oſtendit que faciunt homi ciũt homi-
nem peccatoꝛẽ miſeruz. Primũ eſt inconſtãtia: ariditas: nẽ peccato
ſterilitas: qd̃ notat̃ ibi (tanqꝫ puluis ⁊c̃.) Scd̃m eſt amiſ rem miſer͛.
ſio ꝓme reſurrectionis in preſenti: ⁊ dignitatis iudicãdis
in futuro: quod notat̃ ibi: Ideo nõ reſurgunt. Terciũ eſt
amiſſio conſoꝛtij iuſtoꝝ quod notat̃ ibi (neqꝫ pecca. in cõ
ſilio iuſtoꝝ) Dicit ĝ (Nõ ſic impij ⁊c̃.) Primo cõſiderat
virũ iuſtũ immunẽ ab om̃i peccato. ſcd̃o bonũ in ſe. tercio
vtilẽ alijs. Duo ꝓma remouet a pctõꝛibus ⁊ iõ dicit bis.
(nõ ſic impij nõ ſic) tercio aũt non remouet: quia vt dicit
Grego. ſup Ezech. impi⁹ viuit iuſto. ⁊ Iud. iij. Hec ſunt
gentes quas dñs dereliquit: vt erudiret in eis hieruſalem
⁊c̃. (Nõ ſic) ergo (impij) q̃tum ad immunitatẽ peccati:
q2 vt dicit̃. Prouerb. v. Iniquitates ſue capiunt impiuz
et funibus peccatoꝛum ſuoꝝ conſtringit̃ (non ſic) quan
tum ad ſcd̃m: quia impij non meditantur in lege domini
Prouerb. xviij. Non recipit ſtultus verba prudentie: ni-
ſi ea dixeris que verſantur in coꝛde eius. Eccli. xxj. Audit
luxurioſus ⁊ diſplicebit ei. Grego. quod vicia reſecat: au-
ditũ maloꝝ grauat. Rab. ſuper hyſtoꝛ. qui faſtu mundi
ſuperbiunt: preconia veritatis audire nõ poſſunt (ſed tã L
qꝫ puluis) ſicut dictũ eſt: hic notant̃ tria ſub vno mẽbꝛo Pulueris
que faciunt hominẽ miſerũ. Primũ eſt inconſtãtia: quia cõditiões
ſicut puluis eſt leuis ⁊ mobilis ⁊ incõpactus ſic peccatoꝛ
Eccli. xxvij. Stultus vt luna mutat̃. ij. Theſſal. ij. Nõ ci-
to moueamini a veſtro ſenſu. Prouerb. xv. Coꝛ ſtultoꝝ
diſſimile erit. Scd̃m eſt ariditas: pſ. anima mea ſicut ter-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ra ſine aqua tibi. Terciu; eſt ſterilitas: Hiere. xvij. Erit
ſicut mirice in deſerto: hec tria in peccatore opponunt tri-
bus que predixit in viro iuſto: incōſtantia: et leuitas. con-
tra hoc qd̄ predixit: plantatū: ariditas. contra hoc quod di-
xit: ſecus decurſus aquarū. ſterilitas. contra hoc quod di
xit: dabit fructum. hec tria ergo notant in primo que faci
unt hominē miſerum (quem proijcit ventus) temptatio-
nis. Pſal. Expulſi ſunt nec po. ſta. Job. j. Uentus vehe-
mens irruit a regione deſerti (a facie terre) viuentium:
vt eam iam per recordationē non videat. Dan. xiij. Ex-
arſerunt in cōcupiſcentia eius. ſcz ſuſanne ſenes: ecce vē-
tus. et auerterunt ſenſum ſuū: et declinauerūt oculos ſu-
os vt nō viderent celum. ecce proiectio (a facie terre) vi-
uentiū: ſed de iuſto dicitur Deutero. penul. Oculi Jacob
in terra frumēti vini et olei. Geneſ. penul. Yſachar aſinus
fortis accubans inter terminos vidit requiē q eſſet bona
et terram qd̄ optima et ſuppoſuit humerū ad portandum
Yſachar interpretat memorans dominū termini malorū
pena eterna. Bonorum: vita eterna: inter hos habitat: ti-
mendo et ſperando: videt requiem eternā q ſit bona et ter
ram viuentium qd̄ optima: et ideo ſupponit humerū ad
portandum iugū domini (ſed non ſic impij). vel: (a facie
terre) corporis. De qua Geñ. iij. Terra tua generabit ti-
bi ſpinas tribulos (proijcit) vt eam non cognoſcat. ſ ſpi-
nas eius delicias eſtimet. Job. xxx. Eſſe ſub ſentibus deli
cias cōputabunt: ſed in inferno ſentient pūcturam iſtarū
ſpinarum. id ē penam peccator. Grego. momentaneū eſt
quod delectat. eternū quod cruciat. vel: (a facie). id eſt a
ſtabilitate eccl̄ie: de qua Eccl̄i. j. Generatio preterit: gene-
ratio aduenit. Terra autem in eternū ſtat (proijcit) vt ia;
nō ſit de eccleſia merito: et ſi forte numero. Reſpectus p̄
me terre in nobis amorē accendit. Reſpectus ſecūde ter-
re timorē incutit. Reſpectus tercie terre erubeſcentia; in
ducit: ſed ventus temptatōnis proijcit peccatorē a facie.
id eſt a reſpectu terre hui⁹ triplicis: ne per amorē: aut ti-
morem: aut pudorē retrahatur a peccato. Hec em̄ tria ſo
lent hoies retrahere a peccato. Hic eſt funiculus triplex
qui ſi habeat difficile rumpitur Eccleſiaſtes. iiij.

6 ¶ **Ideo non reſurgunt impij in iudicio: ne
q; peccatores in conſilio iuſtorum.**

¶ Hic vt predictū eſt notat ſm q fecit peccatorē miſerū.
M Dicit ergo (ideo non reſur.) a peccato. Eph. v. Surge q
Judicium dormis et exurge a mortuis: et illuminabit te chriſtus (im
triplex in pij in iudicio) triplici. ſcz vt ſeipos iudicent in preſenti. j.
quo nō re- ad Corinth. xj. Si noſmetipſos diiudicaremus non vtiq;
ſurgūt im- iudicaremur. Aug⁹. Aſcende tribunal mentis. aſſit ratio
pij et pecca iudex: conſcientia accuſatrix et timor carnifex. vel: (in iu-
tores. dicio) id eſt in pena in preſenti qua dominus punit et ma
los et bonos. j. Pet. iiij. Tempus eſt vt incipiat iudiciu;
a domo dei. vel: (in iudicio) extreme examinatōnis vt iu
dicent cum xp̄o ſicut perfecti: et ſic ſumit ſtricte. Math.
xix. Sedebitis et vos ſuper ſedes iudicātes duodecim tri
bus iſrael. Eſaie. iij. Dominus ad iudicium veniet cum
ſenatoribus populi ſui (neq; peccatores in conſilio iuſto
rum). Hic notatur terciū quod fecit peccatorē miſerum.
ſcz amiſſio conſortij iuſtor. Eſa. xiiij. Cadauer putridum
non habebis conſortiū. Apoca. vltimo. Foris canes et ve
nefici et impudici et homicide: et ydolis ſeruientes: et om
nis qui amat et facit mendaciū contra quos dicit in pſal.
Ecce q̄ bonū et q̄ iocundū: habitare frēs in vnu;. Scd̄m
iſtam expoſitionem eoſde; accipimus impios et peccato-
res. Scd̄m aliam expoſitionē poſſumus ita diſtinguere.
(Non reſurgunt impij). id eſt infideles qui xp̄iane mili-
tie caracterem non habuerunt. (Non reſurgūt). dico (in
iudicio). id eſt ad hoc iudicent: quia qui non credit iam
iudicatus eſt. Johā. iij. Neq; peccatores. i. falſi xp̄iani re-
ſurgent ad hoc vt iudicent. (in conſilio iuſtorum). quod
iudiciū bene vocat conſiliū iuſtorū: quia nihil ibi niſi re-
ctitudinis erit. Et nota q erit iudiciū multiplex.
N ¶ Prime auctoritatis quod erit totius trinitatis.
Judicium ¶ Principalis adminiſtratōnis quod erit ſolius filij. Jo
multiplex. han. v. Pater nō iudicat quenq; om̄e iudiciū dedit filio.
¶ Aſſeſſionis quo ſancti iudicabūt cum domio. Math.
xix. Sedebitis et vos iudicantes duodecim tribus iſrael.
¶ Compationis quo regina auſtri et minus mali iudica-
bunt magis malos. Math. xij. regina auſtri ſurget in iu-
dicio cum generatione iſta et cōdemnabit eam.
¶ Preſcientie. Jo. iij. Qui nō credit iam iudicatus eſt.
¶ Condēnationis. Johā. iij. Non em̄ miſit deus filiū ſu-
um vt iudicet mundū: ſed vt ſaluet mundus per ipſum.
¶ Diſcretionis. Johan. xij. Nunc iudicium eſt mundi.
¶ Diſcuſſionis. j. Corinthi. xj. Si noſmetipſos diiudica-
remus etc.
¶ Tribulationis. j. Pet. iiij. Tempus eſt vt incipiat iudi
cium a domo domini.
¶ Diſceptationis. Johel. iij. Congregabo eos in valle io
ſaphat.
¶ Quidam iudicabunt et non iudicabunt: vt apoſtoli et
apoſtolici viri.
¶ Quidam iudicabuntur et non iudicabunt et ſaluabunt O
vt mediocriter boni. Quadru-
¶ Quidam vo nec iudicabunt nec iudicabuntur: vt infi- plex hoim
deles. ordo futu-
¶ Quidam non iudicabunt: ſed iudicabunt vt ceteri ma rus in iudi
li: et vere peccatores non reſurgent ad iudicandum: ſed cio.
iuſti.

¶ **Quoniam nouit dominus viam iuſtorū:
et iter impiorum peribit.** 7

¶ Quoniā nouit dominus) per approbationē (viā iſto-
rum) primo quoniā. munda. Pſal. impolluta via eius. P
Eſaie. xiiij. Scopabo eam in ſcopa terens. Item ſcd̄o q Approbat
lucida. Prouerb. iiij. Semita iuſtorū quaſi lux ſplendēs. dn̄s viā iu-
Item tercia. Quia delectabilis. Prouer. iij. Uie eius vie ſtoru; pro
pulcre. Quarto. Quia ſecura. Prouerb. iij. Semite illius pter ſeptē
pacifice. Quito. quia plana. Prouerb. iiij. Uiam ſapiētie cauſas.
monſtrabo tibi. ducam te per ſemitas equitatis. Sexto.
quia recta. Eſa. xl. Rectas facite ſemitas dei noſtri. Sep-
timo: quia expedita: vnde ſuper illū locū. Math. xix. Ec-
ce nos reliquimus omia etc. Dicit Berñ. Recte petre et
non ad inſipientiā tibi. quia currentē ſequi non poteras
oneratus. Unde. iiij. Reg. ij. Helyas aſcenſurus in celu;
dimiſit pallium ſuū. id eſt temporalia. Propter iſta ergo:
(nouit dominus viam iuſtorū). Per approbationē. om- Q
nia quidem nouit per ſcientiā: ſed non per beneplaciti ap Reprobat
probationem. Uiam em̄ impiorum: ſic non nouit vnde ſe dn̄s iter im
quitur: (Iter impiorū peribit). quia dominus illud non piorum p-
approbat: ſed reprobat. Primo: quia inquinatū eſt. pſal. pter ſeptē
inquinate ſunt vie illius in omni tēpore. Secundo: q̄a te- cauſas.
nebroſum. Prouerb. iiij. Uia impiorū tenebroſa. Tercio
quia cōtriſtabile et aſperſum eſt. Eccli. xxj. Uia peccantiū
complantata lapibus et in finem illorū inferi. Sapien. v.
Ambulauimus vias difficiles. Quarto: quia timidum et
periculoſum. Prouerb. xxij. a. Arma et gladij in via ſuper
bi. Quinto: q tortuoſum. Pſal. In circūitu impij ambu.
Eccleſiaſtes. x. Labor ſtultorum interficiet eos qui neſci-
unt in vrbem pergere. Sexto: quia dyabolus ambulat cū
eis. pſ. Fiat via illor tene. et lu. et angelus dn̄i. ſ. malus p-
ſequēs eos. Septimo: q impeditū eſt Job. xviij. Immi-
ſit in rethe pedes: et in ma. eiuſ. ambu. tenebit plāta eiuſ. la.

Pſalmus II

Quare fremuerūt gentes. Titulus Pſal. Dauid.
Pſal. iſte tribus modis exponitur. ſcz ad litterā
allegorice: moraliter. Ad litteram autē exponitur
a iudeis duobus modis. Quidam em̄ dicunt q
pſal. iſte eſt pars precedentis: et exponūt illum de illis qui
redierunt a captiuitate Babylonis. Alij vo dicunt iſtum
pſal. vnum pſalmū per ſe: et exponunt illum de Dauid.
ij. Regū. v. Audierunt philiſtei q vnxiſſent Dauid in re-
gē ſup iſrael et aſcenderunt vt quererent dauid. Et ppter
hoc dicit Dauid de illis: (quare fremuerunt gentes) etc.
Allegorice autē exponitur de xp̄o (quare fremuerūt.) Ti- Allegorice.
tulus pſal. Dauid. Heſdras in foribus pſalmorū titulos
quaſi quaſdam claues ad intelligentiā ſequentiū appoſu
it pſal. iſte in ordine pſalmorum ſecūdus: in titulo eſt pri-